

Undervisningen i de nævnte Fag, som Eleverne nu ere fri for i de øverste Klasser, kun tjene til at gjøre Overbeholdelsen endnu større. Dette Spørgsmaal skal jeg imidlertid lade staa hen, da jeg i denne Henseende mangler tilstrækkelig Indsigt. Det andet Formaal er i det Hele at lette Overbeholdelsen, hvilket for det Første søges opnaaet ved at affkaffe Undervisningen i Oldnordisk. Dette kan jeg fuldt tiltræde. Hvis de to Forslag havde indskrænket sig til at foreslaa dette alene, vilde jeg have ønsket, at man saa hurtig som muligt vilde føre Forslaget igjennem. Jeg ser ikke rettere, end at Undervisningen i Oldnordisk er bleven indført i de lærde Skoler paa Grund af en fuldstændig uholdbar Parallellisering med Undervisningen i Latin. Det er mig ikke bekendt, at man, fordi man i et eller andet Land for saa og saa mange Aar siden har talt et Sprog, derfor anser det for nødvendigt nutildags at undervise dert. Man underviser ikke i engelske Skoler i Angelsachsisk, man underviser ikke i tydske Skoler i Gothisk, man underviser ikke i russiske Skoler i Oldslavisk, og hvis vi skulle lære et Sprog, fordi man fordem i vor Folkestamme har talt det, vilde det dog i alle Tilfælde være mere konsekvent at gaa tilbage til Sanskrit og bringe det ind som Fag i de lærde Skoler. Dette Fag ser jeg altsaa meget gjerne falder bort. Spørgt søger man at opnaa den Lettelse, der tilsigtes, ved at indskrænke Undervisning i moderne Sprog. Dette Forslag kan jeg paa ingen Maade gaa ind paa. Forslagets 1ste Paragraf indskrænker for det Første Fordringerne til Fransk, idet Prøven ved Optagelsen i Skolerne skal bortfalde (Stemmer: Det er fravalbet!), og i god Sammenhæng dermed foreslaar § 2, at den skriftlige Prøve i Fransk ved Afgangsexamen bortfalder. Med andre Ord: Fordringerne til Fransk, der stilles til de Studerende, formindskes, og samtidig foreslaar man Affskaffelsen af den Prøve, der nu ved Studenterexamen aflægges enten i Tydsk eller Engelsk. Naar Examenprøven bortfalder, er det velbekendt, at der bliver gjort mindre ved det paagældende Fag, og Undervisningen i Tydsk og Engelsk vil derfor utvivlsomt lide. Den Læsegang, der gaar igjennem hele dette Forslag, er altsaa den: Fuldt ud at hævde Klassiciteten som Grundlag for Undervisningen — endog saa forsaavidt at stærke Fordringerne til de klassiske Studier, som Latinen udstrækkes ogsaa til den matematiske Afdeling — og derimod til Gjengæld at fjære af paa de moderne Sprog.

Hvis man nu tilbunds skalde vurdere Hensigtsmæssigheden af et saadant Forslag, vilde det ganske vist være nødvendigt at komme ind paa vidtløftige Undersøgelser angaaende Fortrinligheden af de klassiske Studier i det Hele. Det er stet saa tidt, og det er Noget, der fører saa langt bort, at jeg skal for mit Vedkommende forsvare det høie Thing

for denne Prøvelse. Smidlerid maa jeg dog blot med to Ord betegne mit Standpunkt i saa Henseende. Ved 1ste Behandling af det af den høitærede Kultusminister forelagte Forslag om en Reform i det lærde Skolevesen fremsatte det ærede Medlem fra Langeland (Brandes) endel Bemærkninger, i hvilke jeg i Principet er enig. Jeg finder ganske vist, at han utvivlsomt gjorde sig skyldig i endel Ensidighed, og jeg tror, at han i en ikke ringe Grad undervurderede baade den æsthetiske og almindelige Indflydelse af de klassiske Studier. Jeg tror fremdeles, at det er umuligt paa dette Punkt her i Landet at gaa i Spidsen; vi ere i den Henseende nødsagede til at følge Trup med de store europæiske Nationer. Saa længe man i de store Lande holder paa Klassiciteten som Grundlag for den høiere Undervisning, kunne vi ikke uden at stille os udenfor den almindelige europæiske Kultur forlade den. Der er utvivlsomt mange Spørgsmaal, i hvilke netop et mindre Land, hvis iøvrigt dets Lovgivningsmaskineri er i Orden, burde have langt lettere ved at faae Reformen gennemførte end et større, hvor det Apparat, der skal tumles med, er saa langt mere omfattende. Men med Hensyn til Undervisningen tror jeg ubetinget ikke, at et lille Land kan stille sig fra de store europæiske Kulturstater. Derimod er jeg enig med det ærede Medlem fra Langelands Grundbetragtning, idet jeg tror, at den moderne europæiske Udvikling med uundgaaelig Nødvendighed berer hen i Retning af at affkaffe Klassiciteten som Grundlag for den almindelige høiere Undervisning. Det stærke Kjendetegn paa, at man før eller senere vil komme til at vise Klassiciteten tilbage indenfor langt snevrere Grændser end hidtil, er efter min Opfattelse ikke saa meget de Angreb, der rettes paa den, som Svagheden af det Forsvar, der føres for den. Man maa jo erindre, at Klassiciteten er hverken fra idag eller igaar. Den har en Fortid at vise tilbage til, da den var al høiere Aandsdannelses Alpha og Omega, dens Begyndelse og Ende, dens Et og Alt, og var det med Ret. Af to Grunde: fordi den i Henseende til Stof frembød det Høieste, Menneskeheden havde frembragt i Videnskab og Kunst, og i Henseende til Form frembød et Sprog, som forstodes af alle Dannede, et Universalprog, hvad vi nu i høit Grad savne. Alt, hvad der havde Navn af Videnskab, søgte tilbage til Aristoteles som den dybeste og eneste Sandhedskilde; Alt, hvad der havde Sands for høit udviklet Poesi, møttede sig hos Oldtidens Digtere; Alt, hvad der trængte til et Sprog udenfor de ringeagtede Landsmaal, fandt det i Latinen. Men alt dette har forandret sig lidt efter lidt, mere og mere, saaledes at nu næsten Intet er tilbage. Den græske Filosofi er nu en fjern Mærkepæl paa den menneskelige Læns Vej; de fleste europæiske Folk have udviklet en Litteratur i Prosa og Poesi, som de vilde gjøre ilde i at